

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 1128

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 12 noiembrie 2024

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECRETE	
1.315. — Decret privind acordarea gradului de general de flotilă aeriană cu o stea, post-mortem, unui comandor din Ministerul Apărării Naționale	2
1.316. — Decret privind numirea unui procuror în funcția de judecător	2
1.317. — Decret privind numirea unui procuror în funcția de judecător	3
1.318. — Decret privind numirea unui procuror în funcția de judecător	3
1.319. — Decret privind numirea unui procuror în funcția de judecător	4
1.320. — Decret privind eliberarea din funcție a unui procuror	4
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
5.504. — Ordin al ministrului sănătății pentru modificarea Ordinului ministrului sănătății nr. 1.215/2013 privind aprobarea constituirii Consiliului Național pentru Bolile Rare	5
22.175. — Ordin al ministrului cercetării, inovării și digitalizării privind modificarea Schemei de ajutor <i>de minimis</i> pentru „Perfecționarea/recalificarea angajaților din societăți”, asociată Planului național de redresare și reziliență al României 2021—2026, pilonul II, componenta C7, investiția 19, aprobată prin Ordinul ministrului cercetării, inovării și digitalizării nr. 20.953/2022	6
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 58 din 21 octombrie 2024 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	7–14
ACTE ALE AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE	
37. — Hotărâre pentru aprobarea condițiilor de tipărire a buletinelor de vot care vor fi utilizate la referendumul local din data de 24 noiembrie 2024 din municipiul București	15–16

D E C R E T E**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI****D E C R E T****privind acordarea gradului de general de flotilă aeriană
cu o stea, post-mortem, unui comandor
din Ministerul Apărării Naționale**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. b) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cu modificările ulterioare, având în vedere propunerea ministrului apărării naționale și Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 185/2024,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Domnului comandor Bucur *Alexandru* Nicolae i se acordă gradul de general de flotilă aeriană cu o stea, post-mortem.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU

București, 12 noiembrie 2024.
Nr. 1.315.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind numirea unui procuror în funcția de judecător**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1), art. 125 alin. (2) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 194 alin. (1) și ale art. 196 alin. (4) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 40 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, având în vedere Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.638/2024,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamna Vieru Oana-Maria se eliberează din funcția de procuror la Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgu Jiu și se numește în funcția de judecător la Judecătoria Târgu Jiu.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 12 noiembrie 2024.
Nr. 1.316.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind numirea unui procuror în funcția de judecător**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1), art. 125 alin. (2) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 194 alin. (1) și ale art. 196 alin. (4) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 40 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii,

având în vedere Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.639/2024,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamna Rusu Denisa-Luana se eliberează din funcția de procuror la Parchetul de pe lângă Judecătoria Negrești-Oaș și se numește în funcția de judecător la Judecătoria Salonta.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 12 noiembrie 2024.
Nr. 1.317.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind numirea unui procuror în funcția de judecător**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1), art. 125 alin. (2) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 194 alin. (1) și ale art. 196 alin. (4) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 40 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii,

având în vedere Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.640/2024,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamna Boian Livia-Daniela se eliberează din funcția de procuror la Parchetul de pe lângă Judecătoria Vălenii de Munte și se numește în funcția de judecător la Judecătoria Ploiești.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 12 noiembrie 2024.
Nr. 1.318.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind numirea unui procuror în funcția de judecător**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1), art. 125 alin. (2) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 194 alin. (1) și ale art. 196 alin. (4) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 40 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii,

având în vedere Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.641/2024,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamna Mănescu Cristina se eliberează din funcția de procuror la Parchetul de pe lângă Judecătoria Ploiești și se numește în funcția de judecător la Judecătoria Ploiești.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 12 noiembrie 2024.
Nr. 1.319.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind eliberarea din funcție a unui procuror**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 201 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 40 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii,

având în vedere Hotărârea Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.286/2024,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamna maior magistrat Dos Santos Rodrigues Cristina-Ancuța, procuror militar în cadrul Parchetului Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel, se eliberează din funcție ca urmare a pensionării.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 12 noiembrie 2024.
Nr. 1.320.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

ORDIN

pentru modificarea Ordinului ministrului sănătății nr. 1.215/2013 privind aprobarea constituirii Consiliului Național pentru Bolile Rare

Văzând Referatul de aprobare al Direcției generale asistență medicală și sănătate publică din cadrul Ministerului Sănătății cu nr. 5.504R din 6.11.2024,

având în vedere prevederile art. 6 lit. i) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 7 alin. (4) și art. 15 din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății emite următorul ordin:

Art. I. — Ordinul ministrului sănătății nr. 1.215/2013 privind aprobarea constituirii Consiliului Național pentru Bolile Rare, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 658 din 25 octombrie 2013, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 2. — (1) CNBR este format dintr-un număr de membri după cum urmează:

- 3 reprezentanți ai Ministerului Sănătății;
- un reprezentant al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate;
- 10 specialiști implicați în diagnosticarea și managementul bolilor rare, în proiecte de cercetare privind bolile rare;
- un reprezentant al Societății Române de Genetică Medicală;
- un reprezentant al Agenției Naționale a Medicamentului și Dispozitivelor Medicale din România;
- 3 reprezentanți ai asociațiilor de pacienți din cadrul Alianței Naționale pentru Boli Rare;
- 1 reprezentant al Orphanet;
- 1 reprezentant al Colegiului Medicilor din România;
- 1 reprezentant al direcțiilor de sănătate publică județene și a municipiului București.”

2. La articolul 2 alineatul (8), litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:

„c) alți reprezentanți ai asociațiilor de pacienți.”

3. La articolul 5, litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) fundamentează deciziile Ministerului Sănătății în probleme specifice domeniului bolilor rare, vizând:

- politicile și strategiile Ministerului Sănătății;
- actualizarea PNBR-ului;
- planurile și instrumentele de formare a personalului implicat în activitățile incluse în PNBR;
- criteriile de acreditare și standardele de performanță pentru organizarea centrelor de expertiză în bolile rare, corelate cu cele elaborate de către Comisia Europeană;
- metodologia de evaluare în vederea acreditării și reacreditării centrelor de expertiză în bolile rare;
- setul de date necesar constituirii Registrului național pentru bolile rare;”

4. Articolul 6 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 6. — În vederea îndeplinirii atribuțiilor prevăzute la art. 5, CNBR poate colabora și cu alți experți în boli rare.”

5. Articolul 7 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 7. — Direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Sănătății, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Agenția Națională a Medicamentului și Dispozitivelor Medicale din România, precum și unitățile sanitare implicate vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul sănătății,
Alexandru-Florin Rogobete,
secretar de stat

MINISTERUL CERCETĂRII, INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII

ORDIN**privind modificarea Schemei de ajutor *de minimis* pentru „Perfecționarea/recalificarea angajaților din societăți”, asociată Planului național de redresare și reziliență al României 2021—2026, pilonul II, componenta C7, investiția 19, aprobată prin Ordinul ministrului cercetării, inovării și digitalizării nr. 20.953/2022**

Ținând cont de:

— prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 20/2015, cu modificările și completările ulterioare;

— prevederile Regulamentului (UE) nr. 1.407/2013 din 18 decembrie 2013 pentru aplicarea art. 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis*, cu modificările și completările ulterioare;

— prevederile Regulamentului (UE) nr. 241/2021 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență;

— prevederile Regulamentului (UE) 2023/2.831 al Comisiei din 13 decembrie 2023 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis*;

— Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 3 noiembrie 2021 de aprobare a evaluării Planului de redresare și reziliență al României;

— Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 124/2021 privind stabilirea cadrului instituțional și financiar pentru gestionarea fondurilor europene alocate României prin Mecanismul de redresare și reziliență, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului național de redresare și reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 178/2022, cu modificările și completările ulterioare;

— Hotărârea Guvernului nr. 209/2022 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 124/2021 privind stabilirea cadrului instituțional și financiar pentru gestionarea fondurilor europene alocate României prin Mecanismul de redresare și reziliență, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului național de redresare și reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, cu modificările și completările ulterioare;

— Avizul Consiliului Concurenței nr. 15.453 din 5.11.2024 referitor la proiectul de ordin al ministrului cercetării, inovării și digitalizării privind modificarea schemei de ajutor *de minimis* pentru „Perfecționarea/recalificarea angajaților din societăți”, asociată Planului național de redresare și reziliență al României 2021—2026, pilonul II, componenta C7, investiția 19, aprobată prin Ordinul ministrului cercetării, inovării și digitalizării nr. 20.953/2022;

— Referatul de aprobare nr. 754.017 din 8.11.2024 a proiectului de ordin al ministrului cercetării, inovării și digitalizării privind modificarea Schemei de ajutor *de minimis* pentru „Perfecționarea/recalificarea angajaților din societăți”, asociată Planului național de redresare și reziliență al României 2021—2026, pilonul II, componenta C7, investiția 19, aprobată prin Ordinul ministrului cercetării, inovării și digitalizării nr. 20.953/2022,

în temeiul prevederilor art. 12 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 371/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul cercetării, inovării și digitalizării emite prezentul ordin.

Art. I. — Schema de ajutor *de minimis* pentru „Perfecționarea/recalificarea angajaților din societăți”, asociată Planului național de redresare și reziliență al României 2021—2026, pilonul II, componenta C7, investiția 19, aprobată prin Ordinul ministrului cercetării, inovării și digitalizării nr. 20.953/2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 770 din 2 august 2022, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

— **Articolul 14 va avea următorul cuprins:**

„Art. 14. — Prezenta schemă de ajutor *de minimis* se aprobă prin ordin al ministrului cercetării, inovării și digitalizării și se aplică de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la epuizarea bugetului alocat, dar nu mai târziu de 30 iunie 2025. Plata ajutorului se efectuează până la data de 31 decembrie 2025, în limita bugetului alocat schemei de ajutor *de minimis*”.

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul cercetării, inovării și digitalizării,
Adrian-Viorel Dragomir,
secretar general

București, 11 noiembrie 2024.
Nr. 22.175.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 58

din 21 octombrie 2024

Dosar nr. 1.317/1/2024

Carmen Elena Popoiag — președintele Secției I civile — președintele completului
 Beatrice Ioana Nestor — judecător la Secția I civilă
 Andreia Liana Constanda — judecător la Secția I civilă
 Simona Lala Cristescu — judecător la Secția I civilă
 Cristina Truțescu — judecător la Secția I civilă
 Denisa Livia Bâldean — judecător la Secția I civilă
 Mariana Hortolomei — judecător la Secția I civilă
 Ileana Ruxandra Tircă — judecător la Secția I civilă
 Irina Alexandra Boldea — judecător la Secția I civilă
 Diana Florea Burgazli — judecător la Secția I civilă
 Mihai Andrei Negoescu-Gândac — judecător la Secția I civilă
 Dorina Zeca — judecător la Secția I civilă
 Liviu Eugen Făget — judecător la Secția I civilă

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 1.317/1/2024 a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă și ale art. 34 alin. (2) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Carmen Elena Popoiag, președintele Secției I civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ, în Dosarul nr. 5.367/291/2023, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar s-a depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, ce a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

6. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ a dispus, prin Încheierea din 20 martie 2024, în Dosarul nr. 5.367/291/2023, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: *dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 1.108 alin. (2), art. 43, art. 41 alin. (3) și art. 144 din Codul civil, acceptarea expresă a moștenirii de către un minor lipsit de capacitate de exercițiu reprezintă un act de*

dispoziție și, în caz afirmativ, dacă acest act necesită autorizarea instanței de tutelă.

8. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 7 iunie 2024 cu nr. 1.317/1/2024, termenul de judecată fiind stabilit la 21 octombrie 2024.

II. Norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

9. *Codul civil*

Art. 1.108. — „(...) (2) Acceptarea este expresă când succesibilul își însușește explicit titlul sau calitatea de moștenitor printr-un înscris autentic sau sub semnătură privată. (...)”

Art. 41. — „(...) (3) Cu toate acestea, persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face singură acte de conservare, acte de administrare care nu o prejudiciază, acte de acceptare a unei moșteniri sau de acceptare a unor liberalități fără sarcini, precum și acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la data încheierii lor. Dispozițiile art. 168 alin. (4) rămân aplicabile.”

Art. 43. — „(1) În afara altor cazuri prevăzute de lege, nu au capacitate de exercițiu:

- a) minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani;
- b) cel care beneficiază de măsura tutelii speciale.

(2) Pentru cei care nu au capacitate de exercițiu, actele juridice se încheie, în numele acestora, de reprezentanții lor legali, în condițiile prevăzute de lege.

(3) Cu toate acestea, persoana lipsită de capacitatea de exercițiu poate încheia singură actele anume prevăzute de lege, actele de conservare, precum și actele de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la momentul încheierii lor. Dispozițiile art. 168 alin. (4) rămân aplicabile.

(4) Actele pe care cel lipsit de capacitate de exercițiu le poate încheia singur pot fi făcute și de reprezentantul său legal, în afară de cazul în care legea ar dispune altfel sau natura actului nu i-ar permite acest lucru.”

Art. 144. — „(1) Tutorele nu poate, în numele minorului, să facă donații și nici să garanteze obligația altuia. Fac excepție darurile obișnuite, potrivit cu starea materială a minorului.

(2) Tutorele nu poate, fără avizul consiliului de familie și autorizarea instanței de tutelă, să facă acte de înstrăinare, împărțeală, ipotecare ori de grevare cu alte sarcini reale a bunurilor minorului, să renunțe la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum și să încheie în mod valabil orice alte acte ce depășesc dreptul de administrare.

(3) Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor prevăzute la alin. (1) și (2) sunt anulabile. În aceste cazuri, acțiunea în anulare poate fi exercitată de tutore, de consiliul de familie sau de oricare membru al acestuia, precum și de către procuror, din oficiu sau la sesizarea instanței de tutelă.

(4) Cu toate acestea, tutorele poate înstrăina, fără avizul consiliului de familie și fără autorizarea instanței de tutelă, bunurile supuse pieirii, degradării, alterării ori deprecierii, precum și cele devenite nefolositoare pentru minor.”

III. Expunerea succintă a procesului

10. Prin Cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei Roman la data de 22 martie 2023 cu nr. 2.273/291/2023 petenta CM a solicitat instituirea unui curator și numirea lui OCC în calitate de

curator pentru minorul CFP, în vârstă de 10 ani, născut la data de 22 martie 2014, în vederea asistării acestuia la dezbaterea succesiunii după defunctul său tată CG, decedat la data de 14 martie 2022; încuviințarea acceptării succesiunii în numele minorului de către curator și pentru semnarea tuturor actelor; autorizarea încheierii de către minor a actului de lichidare a regimului comunității legale dintre părinții săi, CG, decedat, și CM, cota de contribuție la dobândirea/contractarea bunurilor/datoriilor comune fiind de ½ pentru fiecare soț; autorizarea semnării încheierii finale ce se va întocmi în Dosarul succesoral nr. xx/2023, în baza căreia se va emite certificatul de moștenitor; autorizarea semnării unui act de partaj voluntar; încuviințarea acceptării de către curator, în numele minorului, a testamentului lăsat de bunicul acestuia, CD, către defunctul CG; autorizarea semnării unui act de partaj voluntar pentru bunurile provenite de la bunicul său, pentru care minorul va primi sultă compensatorie într-un cont deschis pe numele său.

11. Prin *Sentiința civilă nr. 1.524 din 29 iunie 2023, pronunțată de Judecătoria Roman* în Dosarul nr. 2273/291/2023, a fost admisă excepția necompetenței generale a instanțelor judecătorești, invocată din oficiu, în ceea ce privește cererea având ca obiect numirea tutorelui, și s-a dispus disjungerea celorlalte capete de cerere, formându-se Dosarul nr. 5.367/291/2023.

12. Prin *Încheierea nr. 275 din 5 iulie 2023, pronunțată de Judecătoria Roman* în Dosarul nr. 5.367/291/2023, a fost respinsă cererea formulată de petentă.

13. Pentru a pronunța această hotărâre, prima instanță a reținut, în esență, că, față de dispozițiile art. 32 și 33 din Codul de procedură civilă, dreptul de a obține autorizarea vânzării nu este actual, fiind supus unei condiții, respectiv desemnarea de către autoritatea tutelară a unui curator special și acceptarea succesiunii de către minor. Reținând incidența dispozițiilor art. 150 din Codul civil și ale art. 229 alin. (3²) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 71/2011*), instanța de fond a constatat că pentru minor nu a fost desemnat un curator special care să îl asiste în cadrul procedurii succesoriale notariale, astfel că a respins cererea.

14. *Împotriva acestei încheieri a declarat apel, în termen legal, petenta CM*, solicitând admiterea apelului, desființarea hotărârii atacate, reținerea cauzei spre rejudecare și admiterea cererii formulate.

15. În motivare a arătat că s-a adresat autorității tutelare pentru numirea unui curator special care să îl asiste pe minor în cadrul procedurii succesoriale notariale, dar nu a primit niciun răspuns.

16. *Intimatul-pârât a depus întâmpinare*, prin care a solicitat admiterea căii de atac, desființarea hotărârii apelate, reținerea cauzei spre rejudecare și admiterea cererii formulate de petentă. A arătat că a acceptat să fie numit curator special, sens în care Primăria Comunei IC a emis dispoziția nr. 265 din 6 septembrie 2023, prin care el a fost numit curator special și s-a instituit curatela pentru reprezentarea minorului.

17. În ședința din data de 13 decembrie 2023, apelanta-petentă a precizat că petitele referitoare la încuviințarea acceptării testamentului redactat de bunicul minorului, CD, și încuviințarea semnării unui act de partaj voluntar pentru bunurile provenite de la acesta reprezintă o eroare de redactare a cererii, neavând niciun fel de solicitare în acest sens.

18. În ședința publică din 31 ianuarie 2024, instanța de apel, constituită în complet de divergență, a pus în discuția părților sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, pentru a se lămuri dacă acceptarea succesiunii de către o persoană fizică lipsită de capacitate de exercițiu reprezintă sau nu un act de dispoziție care impune autorizarea instanței de tutelă, prin raportare la dispozițiile art. 144 și 145 din Codul civil.

19. Prin Încheierea pronunțată la 20 martie 2024, sesizarea a fost considerată admisibilă și, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă, s-a dispus suspendarea judecării.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării referitoare la admisibilitatea procedurii

20. Instanța de trimitere a constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

21. Astfel, pe rolul Tribunalului Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ se află în curs de judecată în ultimă instanță, în apel, o cauză având ca obiect autorizări date tutorelui. Cauza urmează să fie soluționată în ultimă instanță, deoarece în materia în care a fost declanșată această procedură judiciară (cerere dată de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie), hotărârea pronunțată de prima instanță este supusă numai apelului, potrivit art. 107 din Codul civil, art. 94 pct. 1 lit. a) coroborat cu art. 95 pct. 2, art. 466 alin. (1) și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, astfel încât decizia pronunțată de tribunal este definitivă, în aplicarea art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă. În raport cu dispozițiile art. 3 alin. (1) și (2) din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare, și cu data introducerii cererii la instanță (22 martie 2023) se constată că pentru lămurirea cauzei se poate apela la dispozițiile art. 519—521 din Codul de procedură civilă, care reglementează mecanismul de unificare a practicii judiciare.

22. Totodată, este îndeplinită și condiția privind ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, față de obiectul cererii și de motivele apelului, precum și față de împrejurarea că, în apel, a fost depusă dispoziția primarului de numire a curatorului special pentru minor.

23. S-a apreciat că textul de lege nu este suficient de clar, fiind necesară o interpretare a instanței supreme pentru dezlegarea acestei chestiuni de drept.

24. Referitor la condiția noutății, tribunalul a constatat că nu s-a conturat o orientare certă și consistentă a practicii către o anumită interpretare și aplicare a normelor din perspectiva chestiunii de drept. Se poate vorbi despre o practică în curs de formare, ce justifică declanșarea mecanismului de prevenire a practicii neunitare prevăzut de art. 519 din Codul de procedură civilă. Prin urmare, este îndeplinită și condiția de admisibilitate privind noutatea.

25. De asemenea, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat asupra chestiunii de drept și nici nu există un recurs în interesul legii în curs de soluționare având ca obiect această chestiune de drept.

V. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

26. *Apelanta-reclamantă* a comunicat că nu este de acord cu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, solicitând judecarea cu celeritate a cauzei.

27. După comunicarea raportului întocmit de judecătorul-raportor, în condițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

28. Completul de judecată investit cu soluționarea apelului în Dosarul nr. 5.367/291/2023 a reținut că, având în vedere că în apel a fost depusă dispoziția primarului de numire a curatorului special pentru minor, prematuritatea reținută de prima instanță nu subsistă, astfel că, în virtutea caracterului devolutiv al apelului, tribunalul trebuie să verifice temeinicia capetelor de

cerere formulate de petentă. În cadrul acestei analize, în raport cu capătul de cerere având ca obiect autorizarea instanței de tutelă în vederea acceptării succesiunii de către curator în numele minorului, tribunalul trebuie să analizeze următoarea chestiune de drept, de care depinde soluționarea apelului: dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 1.108 alin. (2), art. 43, art. 41 alin. (3) și art. 144 din Codul civil, acceptarea expresă a moștenirii de către un minor lipsit de capacitate de exercițiu reprezintă un act de dispoziție și, în caz afirmativ, dacă acest act necesită autorizarea instanței de tutelă.

29. Tribunalul a apreciat că există mai multe posibile interpretări ale acestor dispoziții legale, respectiv:

— acceptarea expresă a moștenirii de către un minor lipsit de capacitate de exercițiu nu reprezintă un act de dispoziție și nu necesită autorizarea instanței de tutelă;

— acceptarea expresă a moștenirii de către un minor lipsit de capacitate de exercițiu nu reprezintă un act de dispoziție, dar necesită autorizarea instanței de tutelă;

— acceptarea expresă a moștenirii de către un minor lipsit de capacitate de exercițiu reprezintă un act de dispoziție și necesită autorizarea instanței de tutelă.

30. În doctrina dezvoltată în aplicarea Codului civil din 1864, în analiza condițiilor de validitate ale actului de opțiune succesorală, s-a reținut că acceptarea moștenirii reprezintă un act de dispoziție. De aceea, pentru validitatea opțiunii, succesibilul trebuie să aibă capacitate de exercițiu deplină, iar persoanele lipsite de capacitate sau cu capacitate de exercițiu restrânsă trebuie să exercite opțiunea prin ocrotitorul legal, respectiv cu încuviințarea acestuia și, în ambele cazuri, cu autorizarea autorității tutelare.

31. Invocând dispozițiile art. 43 alin. (1) lit. a), alin. (2) și (3), art. 41 alin. (1), (2) și (4), art. 144 alin. (1), (2) și (4) și art. 1.114 alin. (1) și (2) din Codul civil, instanța de trimitere a reținut că legislația actuală prevede expres că minorul cu capacitate restrânsă de exercițiu poate să facă singur acte de acceptare a unei moșteniri, fără încuviințarea reprezentantului legal și fără autorizarea instanței de tutelă. Această reglementare dă expresie faptului că acceptarea moștenirii reprezintă o declarație de voință făcută pentru a consolida transmisiunea moștenirii realizată de plin drept la data decesului autorului și că moștenitorul răspunde pentru pasivul succesoral doar în limita activului. În ceea ce îl privește pe minorul lipsit de capacitate de exercițiu, este neîndoielnic că actul de acceptare a unei moșteniri se încheie în numele minorului de către reprezentantul său legal, dar aspectul care trebuie dezlegat este dacă în cazul minorului fără capacitate de exercițiu acceptarea unei moșteniri reprezintă un act care trebuie autorizat de instanța de tutelă.

32. Astfel, dacă acceptarea unei moșteniri în numele unui minor lipsit de capacitate de exercițiu nu aduce o modificare în compunerea patrimoniului acestuia, în sensul transmiterii unui bun sau unui drept în favoarea unei persoane, nu are ca rezultat ieșirea din patrimoniu a unui drept sau grevarea cu sarcini reale a unui bun, prin raportare la definiția constantă reținută de doctrină a actului juridic de dispoziție, trebuie stabilit dacă acceptarea unei moșteniri în numele unui minor lipsit de capacitate de exercițiu reprezintă un act de conservare, un act de administrare, un act ce depășește dreptul de administrare sau un act de dispoziție.

33. În doctrina recentă s-a reținut că, deși noul Cod civil nu prevede în mod expres, atât acceptarea moștenirii, cât și renunțarea la moștenire reprezintă acte de dispoziție.

34. Dacă, potrivit doctrinei dezvoltate atât în interpretarea Codului civil din 1864, cât și a noilor dispoziții din Codul civil, acceptarea expresă a moștenirii este calificată ca fiind un act de dispoziție, pare că legislația recentă se îndepărtează de la această interpretare. În acest sens, pe de o parte, legea prevede în mod expres că o persoană cu capacitate de exercițiu

restrânsă poate face singură acte de acceptare a unei moșteniri. Pe de altă parte, pare că legea enumeră în mod gradual actele pe care o persoană cu capacitate de exercițiu restrânsă le poate face singură, actele de acceptare a unei moșteniri sau a unei liberalități fără sarcini fiind situate după actele de conservare și actele de administrare neprejudiciabile, dar înaintea actelor de dispoziție care pot fi făcute de persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă singură, respectiv actele de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la data încheierii lor.

35. De altfel, nici jurisprudența dezvoltată în aplicarea dispozițiilor Codului civil referitoare la acceptarea unei moșteniri și la autorizarea instanței de tutelă nu este unitară.

36. În acest sens, făcând o amplă verificare jurisprudențială, instanța de trimitere a observat că unele instanțe au reținut că operațiunea de acceptare a unei succesiuni are caracterul unui act de conservare și nu necesită autorizarea instanței de tutelă.

37. Alte instanțe au reținut că actul juridic de opțiune succesorală reprezintă un act de dispoziție și acesta nu se poate face, în cazul succesibilului minor, decât cu autorizarea instanței de tutelă.

38. S-a reținut și că modificarea Codului civil prin Legea nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative (*Legea nr. 140/2022*) determină excluderea actelor de acceptare a moștenirii din sfera celor pentru care este necesară autorizarea instanței de tutelă.

39. De asemenea, s-au pronunțat hotărâri judecătorești prin care s-a reținut că este necesară autorizarea instanței de tutelă pentru acceptarea succesiunii de către un minor fără capacitate de exercițiu, fără a califica expres actul de acceptare a succesiunii, sau că acceptarea succesiunii este un act care depășește dreptul de administrare a bunurilor minorului/actul juridic de opțiune succesorală vizează un act ce depășește dreptul de administrare, astfel că acceptarea succesiunii poate fi făcută de reprezentantul legal al minorului doar cu încuviințarea instanței de tutelă/dezbaterea succesiunii depășește limitele unui act de administrare, fiind un act de dispoziție, iar acceptarea succesiunii este supusă autorizării instanței de tutelă.

40. A fost identificată și o hotărâre în cuprinsul căreia s-a reținut că minorii cu capacitate restrânsă de exercițiu pot face acte de acceptare a unei moșteniri care au caracterul unui act de administrare, câtă vreme aceasta nu presupune și un pasiv.

VII. **Jurisprudența instanțelor naționale în materie**

41. Răspunzând solicitării Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele naționale au comunicat hotărâri judecătorești și au exprimat opinii teoretice, din care a rezultat existența a două orientări jurisprudențiale.

42. Astfel, într-o primă orientare s-a apreciat că acceptarea expresă a moștenirii de către un minor lipsit de capacitate de exercițiu este un act de dispoziție și necesită autorizarea instanței de tutelă.

43. În acest sens au fost depuse hotărâri judecătorești și s-au exprimat opinii teoretice de către Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Suceava, Curtea de Apel Târgu Mureș, Tribunalul Alba, Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul București, Tribunalul Călărași, Tribunalul Ialomița, Tribunalul Teleorman, Tribunalul Bistrița-Năsăud, Tribunalul Galați — Secția I civilă, Tribunalul Arad, Tribunalul Caraș-Severin, judecătorii sectoarelor 1, 2, 3, 4 și 5 București, Fetești, Sibiu, Agnita, Piatra-Neamț, Roman, Târgu-Neamț, Bicz, Sfântu Gheorghe, Brașov, Rupea, Zărnești, Turda, Gherla, Bistrița, Baia Mare, Șimleu Silvaniei, Măcin, Constanța, Calafat, Craiova, Brăila, Aleșd, Salonta, Oradea, Câmpulung, Pitești, Curtea de Argeș, Darabani, Suceava, Reșița, Lugoj, Oravița, Timișoara — Secția I civilă, Deta.

44. Într-o a doua orientare *jurisprudențială* s-a apreciat că acceptarea expresă a moștenirii de către un minor lipsit de capacitate de exercițiu nu reprezintă un act de dispoziție și nu necesită autorizarea instanței de tutelă, deoarece actele de acceptare a moștenirii nu sunt de natură să prejudicieze patrimoniul minorului lipsit de capacitate de exercițiu, iar acceptarea moștenirii nu se încadrează în enumerarea de la art. 144 alin. (2) din Codul civil.

45. În acest sens au opinat Tribunalul Giurgiu, Tribunalul Sălaj, Judecătoria Dej, Tribunalul Brăila — Secția I civilă, care a depus și o hotărâre judecătorească, instanțele din circumscripția Curții de Apel Iași, în opinie majoritară.

46. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică în prezent practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. **Jurisprudența Curții Constituționale**

47. Curtea Constituțională nu s-a pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor legale a căror interpretare se solicită.

IX. **Raportul asupra chestiunii de drept**

48. Prin raportul întocmit, judecătorul-raportor, constatând că sunt întrunite cumulativ condițiile de admisibilitate a sesizării prevăzute de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, a apreciat că, în interpretarea dispozițiilor art. 1.108 alin. (2), art. 43 alin. (3), art. 41 alin. (3) și art. 144 din Codul civil, acceptarea expresă a moștenirii de către un minor lipsit de capacitate de exercițiu reprezintă un act de dispoziție și necesită încuviințarea instanței de tutelă.

X. **Înalta Curte de Casație și Justiție**

Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept care se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

X.1. **Asupra admisibilității sesizării**

49. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă *„Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.*

50. Din cuprinsul textului de lege citat, care reglementează procedura de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, au fost decelate, pe cale *jurisprudențială*, următoarele condiții de admisibilitate care trebuie îndeplinite cumulativ: (i) existența unei cauze aflate în curs de judecată; (ii) cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit să soluționeze cauza; (iii) instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță; (iv) ivirea unei chestiuni de drept veritabile, susceptibile să dea naștere unor interpretări diferite, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată; (v) chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită să fie nouă; (vi) asupra chestiunii de drept Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

51. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a fost făcută de Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ, investit cu soluționarea apelului formulat împotriva Încheierii

nr. 275 din 5 iulie 2023, pronunțată de Judecătoria Roman în Dosarul nr. 5.367/291/2023, tribunalul având competența de a judeca acest litigiu în ultimă instanță, potrivit art. 95 pct. 2 din Codul de procedură civilă, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive, întrucât, în materia în care a fost promovată acțiunea, hotărârile pronunțate sunt supuse exclusiv apelului, așa cum rezultă din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 107 din Codul civil, art. 94 pct. 1 lit. a) coroborat cu art. 95 pct. 2, art. 466 alin. (1) și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, astfel încât decizia pronunțată de tribunal este definitivă, în aplicarea art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă.

52. În ceea ce privește condițiile referitoare la existența unei chestiuni de drept veritabile, susceptibile de a da naștere unor interpretări diferite și de a căror lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată, acestea sunt, de asemenea, îndeplinite.

53. Cu toate că noțiunea de „chestiune de drept” nu este definită de legiuitor, aceasta presupune în mod necesar o problemă de drept reală și veritabilă, în sensul ca „norma de drept disputată să fie îndoielnică, imperfectă, lacunară sau neclară”. S-a statuat constant în *jurisprudența* Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept că este necesar ca sesizarea să vizeze „o problemă de drept, care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini, care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecății” (a se vedea, de exemplu, Decizia nr. 10 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016, paragraful 37; Decizia nr. 70 din 23 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1112 din 11 decembrie 2023, paragrafele 41 și 42).

54. Obiectul procedurii este reprezentat de o normă de drept incompletă sau neclară, un text de lege care, pe baza interpretării printr-o argumentație juridică adecvată, consistentă, poate primi înțelesuri și aplicări deopotrivă divergente în situații cvasiidentice și poate determina, în final, o *jurisprudență* neunitară (Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 70 din 31 octombrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 7 din 4 ianuarie 2023, paragraful 61). Problema de drept identificată trebuie să fie susceptibilă de a genera interpretări diferite sau contradictorii ale unui text de lege, ale unei norme îndoielnice, lacunare sau neclare, iar stabilirea dificultății drept condiție a admisibilității este absolut necesară pentru a se verifica dacă instanței supreme i se solicită o dezlegare de principiu a unei veritabile probleme de drept, astfel cum impun dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, sau este chemată, în fapt, să soluționeze o simplă problemă de interpretare a unor dispoziții legale (în acest sens, a se vedea deciziile nr. 16 din 23 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 779 din 5 octombrie 2026; nr. 32 din 30 martie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 553 din 26 iunie 2020; nr. 8 din 21 februarie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 331 din 5 aprilie 2022; nr. 6 din 30 ianuarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 186 din 6 martie 2023; nr. 6 din 5 februarie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 192 din 8 martie 2024; nr. 2 din 29 ianuarie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 12 martie 2024; nr. 4 din 29 ianuarie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 220 din 15 martie 2024; nr. 15 din 8 aprilie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 471 din 22 mai 2024; nr. 16 din 8 aprilie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 478 din 23 mai 2024, etc.).

55. Din coroborarea dispozițiilor art. 1.108 alin. (2) din Codul civil cu art. 41 alin. (3), cu art. 43 alin. (3) și cu aplicarea art. 144 din Codul civil, rezultă că acceptarea moștenirii se poate realiza personal de cel cu capacitate de exercițiu restrânsă, nefiind necesară autorizarea instanței de tutelă. În schimb, pentru persoana lipsită de capacitate de exercițiu nu există nicio reglementare expresă referitor la acceptarea moștenirii.

56. Textele de lege nu stabilesc explicit dacă actul de exercitare a dreptului de opțiune succesorală, sub forma acceptării moștenirii, reprezintă un act de dispoziție, un act de administrare ori de conservare și nici dacă acceptarea moștenirii de un succesibil fără capacitate de exercițiu trebuie supusă autorizării instanței de tutelă.

57. Față de această lacună a dispozițiilor legale, reliefată prin jurisprudența comunicată și prin punctele de vedere teoretice exprimate de judecătorii instanțelor consultate, rezultă că textul legii este susceptibil de mai multe sensuri ori accepțiuni, care sunt deopotrivă justificate față de imprecizia redactării sale. În funcție de natura juridică a actului de acceptare a moștenirii, persoana lipsită de capacitate de exercițiu își poate exercita dreptul de opțiune succesorală singură, în cazul actului de conservare ori administrare, nefiind necesară autorizarea instanței de tutelă, sau, în cazul actului de dispoziție, prin reprezentant legal, fiind obligatorie autorizarea instanței de tutelă.

58. Prin urmare, obiectul sesizării este reprezentat de o normă de drept incompletă sau neclară, care, pe baza interpretării printr-o argumentație juridică adecvată, consistentă, poate primi înțelesuri și aplicări divergente în situații cvasiidentice și poate determina, în final, o jurisprudență neunitară (în acest sens, a se vedea deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 70 din 31 octombrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 7 din 4 ianuarie 2023, paragraful 61; nr. 33 din 24 aprilie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 577 din 26 iunie 2023, paragraful 92).

59. Sesizarea urmărește interpretarea punctuală a problemei de drept, întrebarea fiind una calificată, iar nu una ipotetică ori enunțată într-o manieră prea generală (în acest sens, a se vedea Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 52 din 18 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 930 din 16 octombrie 2023, paragraful 51).

60. Totodată, de soluționarea acestei chestiuni de drept depinde soluționarea pe fond a cauzei aflate pe rolul instanței de trimitere. În jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reliefat, în mod constant, că procedura hotărârii prealabile poate să aibă ca obiect o normă de drept material sau o normă de drept procedural, sesizarea fiind admisibilă dacă interpretarea pe care o va da instanța supremă produce consecințe juridice de natură să determine soluționarea pe fond a cauzei (a se vedea, în acest sens, deciziile nr. 73 din 16 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 914 din 22 noiembrie 2017, paragraful 51; nr. 52 din 18 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 609 din 17 iulie 2018, paragraful 138).

61. Prima instanță, în calitate de instanță de tutelă, constatând că pentru minor nu a fost desemnat un curator special care să îl asiste în cadrul procedurii successorale notariale, a respins, ca prematură, cererea reclamantei privind autorizarea acceptării succesiunii.

62. Această soluție este criticată expres prin motivele de apel formulate de reclamantă. Pe parcursul soluționării apelului a fost emisă dispoziția primarului de numire a curatorului special pentru minor, împrejurare față de care instanța de apel a statuat

că prematuritatea reținută de prima instanță nu mai subzistă, astfel că, în virtutea caracterului devolutiv al apelului, tribunalul trebuie să verifice temeinicia capătului de cerere, având ca obiect autorizarea instanței de tutelă în vederea acceptării succesiunii de către curator în numele minorului.

63. Prin urmare, chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită influențează în mod direct soluționarea apelului declarat în cauză, fiind îndeplinită condiția de admisibilitate.

64. Este, totodată, îndeplinită și condiția ca problema de drept a cărei lămurire se solicită să fie nouă.

65. Referitor la condiția nouității problemei de drept se reține că această condiție este îndeplinită atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări recent intrate în vigoare, iar instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial, ori dacă se impun anumite clarificări, într-un context legislativ nou sau modificat față de unul anterior, de natură să impună reevaluarea sau reinterpretarea normei de drept analizate (în acest sens, a se vedea deciziile nr. 4 din 14 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 16 iunie 2014; nr. 13 din 8 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 13 iulie 2015; nr. 41 din 21 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 115 din 10 februarie 2017; nr. 29 din 17 mai 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din 13 iulie 2021; nr. 62 din 27 septembrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1072 din 9 noiembrie 2021; nr. 64 din 27 septembrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1099 din 18 noiembrie 2021; nr. 76 din 15 noiembrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1213 din 21 decembrie 2021; nr. 5 din 30 ianuarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 189 din 6 martie 2023; nr. 7 din 30 ianuarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 155 din 23 februarie 2023; nr. 22 din 27 martie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 8 mai 2023; nr. 44 din 12 iunie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 689 din 27 iulie 2023; nr. 2 din 29 ianuarie 2024 și nr. 4 din 29 ianuarie 2024, anterior menționate etc.).

66. Această condiție de admisibilitate este îndeplinită și decurge atât din caracterul relativ recent al actualului Cod civil, intrat în vigoare la data de 1 octombrie 2011, cât și din apariția Legii nr. 140/2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 500 din 20 mai 2022. Prin art. 7 pct. 2—5 din actul normativ anterefereț au fost modificate dispozițiile art. 41 și 43 din Codul civil, în sensul că s-a prevăzut, în mod expres, că persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă poate încheia singură acte de acceptare a unei moșteniri sau de acceptare a unor liberalități fără sarcini. În schimb, pentru persoana lipsită de capacitate de exercițiu nu a fost reglementată, în mod expres, ipoteza întocmirii actelor de acceptare a unei moșteniri sau a unor liberalități fără sarcini.

67. În plus, pentru verificarea îndeplinirii acestei condiții de admisibilitate a sesizării au fost emise adrese către curțile de apel, care au procedat la examinarea jurisprudenței la nivelul instanțelor judecătorești situate în circumscripțiile lor teritoriale și au comunicat Înaltei Curți de Casație și Justiție că au identificat hotărâri judecătorești în materia care face obiect al sesizării.

68. Analiza punctelor de vedere teoretice formulate de judecători și a hotărârilor pronunțate relevă că instanțele naționale abordează în mod diferit chestiunea de drept dedusă judecării.

69. Astfel, ca urmare a apariției modificării legislative, unele instanțe au reținut că modificarea Codului civil prin Legea nr. 140/2022 determină apariția unei noi orientări jurisprudențiale, care constă în excluderea actelor de acceptare

a moștenirii din sfera celor pentru care este necesară autorizarea instanței de tutelă. Alte instanțe au reținut că este obligatorie autorizarea instanței de tutelă pentru acceptarea succesiunii de către un minor fără capacitate de exercițiu, fără a califica expres actul de acceptare a succesiunii, iar altele au apreciat că nu se impune autorizarea.

70. Numărul relativ mic de hotărâri judecătorești deja pronunțate trebuie raportat la frecvența mare a litigiilor de această natură, chestiunea de drept analizată având aptitudinea de a se ivi într-o multitudine de cauze.

71. Instanțele judecătorești, având competență în această materie, nu au pronunțat un număr mare de hotărâri judecătorești de natură a contura o jurisprudență consistentă în domeniul de referință, pe baza unei interpretări adecvate a textului de lege, care a generat chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită. Hotărârile transmise la dosar, pronunțate mai ales la nivelul judecătoriilor, reflectă însă incipient o divergență de interpretare cu caracter de principiu, fiind îndeplinită situația premisă a iminenței apariției unei practici judiciare neunitare (a se vedea, în acest sens, deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 30 din 24 aprilie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 418 din 16 mai 2023, paragrafele 88, 89; nr. 52 din 18 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 930 din 16 octombrie 2023, paragraful 58 etc.).

72. De asemenea, asupra chestiunii de drept Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o decizie de unificare a practicii judiciare, iar problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, devenind actuală cerința de a se da o rezolvare de principiu modului de interpretare și aplicare a normelor de drept analizate.

X.2. *Asupra fondului sesizării*

73. Chestiunea de drept care este supusă dezlegării Înaltei Curți de Casație și Justiție privește interpretarea dispozițiilor art. 1.108 alin. (2) coroborat cu art. 41 alin. (3), art. 43 alin. (3) și art. 144 din Codul civil, cu scopul de a se clarifica dacă acceptarea expresă a moștenirii de către un minor lipsit de capacitate de exercițiu reprezintă un act de dispoziție și dacă necesită încuviințarea instanței de tutelă.

74. Întrebarea formulată de instanța de trimitere este circumscrisă analizei din perspectiva a două componente: stabilirea naturii juridice a actului de opțiune succesorală, sub forma acceptării exprese a moștenirii, ca fiind un act de dispoziție și obligativitatea autorizării de către instanța de tutelă a actului de acceptare a moștenirii, în cazul succesibilului lipsit de capacitate de exercițiu.

75. Pentru analizarea primei componente, respectiv natura juridică a actului de acceptare a moștenirii, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept evidențiază că dreptul de opțiune succesorală ia naștere în persoana celor care au vocație succesorală, din momentul deschiderii moștenirii, drept care se exercită prin intermediul actului juridic de opțiune succesorală fie sub forma acceptării moștenirii, fie sub forma renunțării la moștenire.

76. În conformitate cu dispozițiile art. 1.100 alin. (1) din Codul civil, dreptul de opțiune aparține celui chemat la moștenire, în temeiul legii sau al voinței defunctului, adică persoanelor cu vocație succesorală legală sau testamentară. Astfel, în cadrul moștenirii legale, dreptul de opțiune succesorală aparține moștenitorilor legali, care au vocație generală la moștenire, și nu numai celor care au vocație concretă la moștenire, deoarece art. 1.100 alin. (1) din Codul civil se referă la persoana chemată la moștenire în temeiul legii, și nu la persoana care culege efectiv o parte din moștenirea legală, ceea ce înseamnă că dreptul de opțiune succesorală aparține atât succesibililor

chemați în primul rând la moștenire (în rang preferat), cât și succesibililor subsecvenți.

77. Noțiunea de succesibil a fost consacrată cu titlu de noutate în noul Cod civil, fiind preluată definiția conturată în doctrină.

78. Prin *succesibil*, în accepțiunea dispozițiilor art. 1.100 alin. (2) din Codul civil, se înțelege persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a putea moșteni, dar care nu și-a exercitat încă dreptul de opțiune succesorală.

79. Astfel, succesibilul este persoana care îndeplinește condițiile pozitive privind capacitatea succesorală (existența la data deschiderii moștenirii), vocația succesorală (chemarea la moștenire) și condiția negativă de a nu fi nedemn, reglementată cu titlu de noutate, ca o condiție generală a dreptului la moștenire.

80. După exercitarea dreptului de opțiune succesorală, succesibilul poate deveni moștenitor (în funcție de rezultatul aplicării regulilor devoluțiunii legale și testamentare) sau este renunțător.

81. Întrucât actul de opțiune succesorală este un act juridic, este obligatoriu a fi îndeplinite în integralitate condițiile generale de valabilitate ale oricărui act juridic civil, stipulate expres de către legiuitor în cuprinsul art. 1.179 din Codul civil.

82. Pentru a putea accepta o succesiune, regula generală este aceea că o persoană trebuie să fie capabilă să își exercite dreptul de opțiune, și anume să aibă capacitate deplină de exercițiu.

83. De la această regulă legiuitorul a consacrat situația de excepție aplicabilă succesibililor minori, realizându-se distincția dintre minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă și minorul lipsit de capacitate de exercițiu, cu privire la posibilitatea de a încheia singur sau prin reprezentant legal actul de acceptare a moștenirii și la obligativitatea autorizării instanței de tutelă.

84. În al doilea rând, este esențial a se stabili natura juridică a actului de exercitare a dreptului de opțiune succesorală, respectiv dacă este un act de dispoziție sau de administrare/conservare și dacă are relevanță asupra calificării actului juridic de acceptare a moștenirii faptul că succesibilul acceptant este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu.

85. Codul civil nu conține o reglementare generală, de principiu, a actului juridic civil. În doctrină, actul juridic civil este definit ca acea declarație de voință făcută, în limitele și condițiile dreptului obiectiv, de către orice persoană fizică sau juridică în scopul de a produce anumite efecte juridice, respectiv de a crea, modifica, consolida sau stinge un raport juridic civil concret. În raport cu importanța lor, atât în literatura de specialitate, cât și potrivit dispozițiilor legale (de exemplu art. 345, art. 640—641 din Codul civil), actele juridice se clasifică în acte de conservare, acte de administrare și acte de dispoziție.

86. Actul de conservare este acel act juridic care are ca efect preîntâmpinarea pierderii unui drept subiectiv civil. Actul de conservare este întotdeauna avantajos pentru autorul său, deoarece cu o cheltuială mică se salvează un drept de o valoare mai mare.

87. Actul de administrare este acel act juridic prin care se realizează o normală punere în valoare a unui bun ori a unui patrimoniu sau a unei mase patrimoniale, după caz.

88. Actul de dispoziție este actul juridic civil care are ca rezultat ieșirea din patrimoniu a unui bun sau drept (actele de înstrăinare propriu-zisă) ori grevarea unui bun cu o sarcină reală (uzufruct, ipotecă, gaj).

89. În doctrina dezvoltată în aplicarea Codului civil din 1864, în analiza condițiilor de validitate ale actului de opțiune succesorală, s-a statuat că acceptarea moștenirii reprezintă un act de dispoziție, având în vedere dispozițiile art. 687 din Codul civil, interpretate în lumina dispozițiilor din Codul familiei, motiv

pentru care persoanele lipsite de capacitate sau cu capacitate de exercițiu restrânsă trebuie să exercite dreptul de opțiune succesorală prin ocrotitorul legal, respectiv cu încuviințarea acestuia și, în ambele cazuri, cu autorizarea autorității tutelare (art. 105, 124, 127 și 147 din Codul familiei).

90. Codul civil în vigoare reglementează acceptarea moștenirii, valență a opțiunii succesorală, în cartea a IV-a „Despre moștenire și liberalități”, titlul IV „Transmisiunea și partajul moștenirii”, capitolul I „Transmisiunea moștenirii”, secțiunea a 2-a „Acceptarea moștenirii”, în cuprinsul dispozițiilor art. 1.106—1.119.

91. Acceptarea moștenirii este un act sau un fapt juridic unilateral și irevocabil, prin care succesibilul își însușește în mod definitiv moștenirea transmisă în mod provizoriu de la deschiderea acesteia, consolidându-și necondiționat titlul său de moștenitor.

92. Spre deosebire de reglementarea anterioară, nu se mai face distincție între acceptare pură și simplă și acceptare sub beneficiu de inventar, această diferențiere nemaifiind necesară prin raportare la modul în care este legiferată. În prezent nu operează confuziunea sau contopirea patrimoniului propriu al moștenitorului cu patrimoniul succesoral, fiind normată numai acceptarea moștenirii, cu efecte specifice acceptării sub beneficiu de inventar.

93. În consecință, orice succesibil, indiferent dacă este major sau minor (lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă), își poate exercita dreptul de opțiune succesorală numai sub forma acceptării sub beneficiu de inventar.

94. Fiind reglementată numai această formă a acceptării moștenirii, se decelează că efectele acceptării, prevăzute de art. 1.114 alin. (1) din Codul civil, sunt aceleași indiferent de calitatea sau vârsta succesibilului (major sau minor fără capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă): consolidarea titlului de moștenitor, transmisiunea patrimoniului succesoral se definitivează prin acceptarea moștenirii și faptul că moștenitorii răspund pentru datoriile și sarcinile moștenirii numai cu bunurile din patrimoniul succesoral (*intra vires hereditatis*), proporțional cu cota fiecăruia.

95. Referitor la împiedicarea confundării patrimoniului succesoral cu patrimoniul personal al moștenitorului, potrivit reglementării anterioare, întinderea obligației de suportare a pasivului succesoral se analiza și în funcție de modalitatea de acceptare — pură și simplă sau sub beneficiu de inventar. Moștenitorii legali, legatarii universali și cei cu titlu universal, care acceptau moștenirea pur și simplu, răspundeau pentru datoriile și sarcinile moștenirii atât cu bunurile dobândite prin moștenire, cât și cu bunurile proprii (*ultra vires hereditatis*), iar dacă acceptau succesiunea sub beneficiu de inventar, urmau să răspundă de pasivul succesoral numai în limita valorii bunurilor dobândite prin moștenire (*intra vires hereditatis*).

96. În prezent, cu titlu de noutate care marchează schimbarea viziunii de până acum, potrivit art. 1.114 alin. (2) din Codul civil coroborat cu art. 1.155 alin. (1) din Codul civil, moștenitorii universali și cu titlu universal sunt ținuți să răspundă de pasivul succesoral numai cu bunurile din patrimoniul succesoral și numai proporțional cu cota succesorală ce îi revine fiecăruia.

97. Prin acceptare, se consideră că bunurile succesorală alcătuiesc o masă patrimonială care rămâne distinctă de cea a bunurilor moștenitorului. În cazul acceptării moștenirii, conform art. 1.114 din Codul civil, are loc o acceptare totală, definitivă și necondiționată a activului succesoral și o acceptare a pasivului numai în limita activului moștenit. Astfel, ca efect foarte important al acceptării, din care rezultă schimbarea viziunii existente până acum, în sensul simplificării și al clarificării reglementării, în cazul acceptării nu mai are loc contopirea

patrimoniului succesoral cu patrimoniul personal al moștenitorului legal, al legatarului universal sau cu titlu universal, ceea ce înseamnă că ar opera o separație de patrimonii, care produce efecte față de toți creditorii, și, prin excepție de la caracterul unicității patrimoniului, moștenitorul devine titularul a două patrimonii distincte, atât patrimoniul succesoral, cât și patrimoniul propriu, fiind obligat să suporte pasivul succesoral numai cu bunurile din patrimoniul succesoral, nu și cu bunurile proprii.

98. Prin urmare, acceptarea moștenirii produce efectele consacrate în dispozițiile art. 1.114 din Codul civil, indiferent dacă succesibilul acceptant este o persoană care are deplină capacitate de exercițiu ori capacitate de exercițiu restrânsă sau este lipsită de capacitate de exercițiu.

99. Această modalitate de reglementare evocă intenția legiuitorului de a norma regimul juridic aplicabil pentru exercitarea dreptului de opțiune succesorală, sub forma acceptării, indiferent dacă succesibilul este minor sau major.

100. Având în vedere modalitatea unitară de reglementare, prin aplicarea principiului de drept *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus* (*unde legea nu distinge, nici noi nu trebuie să distingem*) se decelează că acceptarea moștenirii are natura juridică a unui act de dispoziție, neavând relevanță existența sau întinderea capacității de exercițiu a succesibilului.

101. În acest sens nu poate fi reținută argumentarea instanțelor care au susținut că natura actului juridic de acceptare a moștenirii este diferită în ipoteza succesibilului minor, fiind, în realitate, un act de conservare sau de administrare, și nu de dispoziție, întrucât acesta va răspunde numai *intra vires hereditatis*, neexistând pericolul de a i se produce vreun prejudiciu patrimonial.

102. În combaterea acestei interpretări se invocă și consacrarea acceptării moștenirii, ca un drept absolut de a alege, potrivit art. 1.106 din Codul civil. Alegerea presupune a avea reprezentarea faptelor și consecințelor acestora, la care se adaugă caracterul de act juridic unilateral și irevocabil al acceptării moștenirii, precum și obligația de a răspunde pentru datoriile succesiunii, care include obligații patrimoniale asumate de *de cuius*, obligații a căror stingere nu implică, în mod exclusiv, plata cu bunurile din patrimoniul succesoral, potrivit cu cota succesorală ce revine fiecăruia, ci inclusiv transmiterea unei calități procesuale în cadrul unui proces, prin aplicarea dispozițiilor art. 38 și 39 din Codul de procedură civilă, cu toate consecințele juridice care decurg din această participare procesuală. De asemenea, creditorul ar putea avea dreptul de a pretinde moștenitorului să execute o prestație. Aceste aspecte justifică includerea actului de acceptare a moștenirii în categoria actelor de dispoziție.

103. Referitor la cea de-a doua componentă, plecând de la statuarea că actul juridic de acceptare a moștenirii este un act de dispoziție, legiuitorul, prin raportare la capacitatea de exercițiu a succesibilului, a instituit reguli specifice pentru minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă — art. 41 alin. (3) din Codul civil — și pentru minorul lipsit de calitate de exercițiu — art. 43 alin. (3) din Codul civil.

104. Din punctul de vedere al categoriilor de acte juridice care pot fi încheiate de minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă, regula defiptă prin dispozițiile art. 41 alin. (2) din Codul civil constă în faptul că minorul încheie acte de administrare și acte de dispoziție cu încuviințarea ocrotitorului legal și autorizarea instanței de tutelă. Față de trimiterea la materia instanței de tutelă se relevă aplicabilitatea dispozițiilor art. 144 alin. (2) din Codul civil, care enunță, exemplificativ, ca fiind acte de dispoziție: actele de înstrăinare, împărțeață, ipotecare ori grevare cu alte sarcini reale și renunțarea la drepturile patrimoniale. În schimb, minorul nu poate să facă donații și nici să garanteze obligația altuia, nici dacă ar avea încuviințarea

ocrotitorului legal, cu excepția darurilor obișnuite, care sunt potrivite cu starea materială a minorului, așa cum este prevăzut în dispozițiile art. 146 alin. (3) din Codul civil.

105. De la regula enunțată în cuprinsul alin. (2) se stipulează, cu titlu de excepție în alin. (3), dreptul minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă de a încheia singur, fără nicio încuviințare sau autorizare, actele de conservare (acte care au ca efect menținerea unui drept în starea actuală, consolidarea sau împiedicarea pierderii sale), precum și acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la data încheierii lor (cumpărarea de alimente, rechizite sau bilete de metrou). Prin adoptarea Legii nr. 140/2022 a fost instituită și facultatea minorului cu capacitate restrânsă de exercițiu de a perfecta, singur, în putere proprie, fără a mai fi necesar concursul altor instituții, respectiv al autorității tutelare și/sau al instanței de tutelă, și anumite categorii de acte juridice, respectiv acte de acceptare a unei moșteniri sau de acceptare a unor liberalități fără sarcini.

106. Prin valorificarea metodei logice de interpretare a normei juridice, prin folosirea raționamentului *per a contrario*, a prevederilor art. 41 alin. (3) din Codul civil, se decelează că persoana cu capacitate restrânsă de exercițiu are nevoie de încuviințarea prealabilă a ocrotitorului său legal pentru a încheia acte de administrare care o prejudiciază, precum și de autorizarea instanței de tutelă pentru a încheia alte acte de dispoziție.

107. Pentru minorul fără capacitate de exercițiu, actele juridice se încheie, în numele acestuia, de reprezentantul său legal, în condițiile prevăzute de lege, regulă defiptă în art. 43 alin. (2) din Codul civil.

108. De la regula enunțată în cuprinsul alin. (2) se stipulează, cu titlu de excepție, dreptul minorului lipsit de capacitate de exercițiu de a încheia singur actele de conservare, precum și actele de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la momentul încheierii lor.

109. Instanța de trimitere apreciază că, odată cu apariția Legii nr. 140/2022, datorită modului în care legiuitorul a ales să modifice conținutul art. 41 din Codul civil, este necesar să se clarifice dacă actul privind exercitarea dreptului de opțiune succesorală, sub forma acceptării exprese a moștenirii de către un minor lipsit de capacitate de exercițiu, este un act de dispoziție și dacă este necesară autorizarea instanței de tutelă.

110. Pentru toate argumentele expuse, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept relevă că legiuitorul nu a consacrat prin actul normativ adoptat ulterior, respectiv Legea nr. 140/2022, și posibilitatea minorului lipsit de capacitate de exercițiu de a încheia singur acte de acceptare a unei moșteniri sau de acceptare a unor liberalități fără sarcini. Această facultate legală a fost instituită numai în favoarea minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă, fiind evidențiată intenția legiuitorului de a reglementa în mod diferit categoriile de acte juridice care pot fi încheiate.

111. În plus, reglementarea instituie o excepție de la regula consacrată în cuprinsul art. 41 alin. (2) din Codul civil, motiv pentru care nu poate fi extinsă și în alte situații decât în cele statuate prin norma legală, având în vedere eficacitatea principiului *exceptio est strictissimae interpretationis* (excepția este de strictă interpretare și aplicare).

112. Mai mult, utilizând metoda de interpretare gramaticală a dispozițiilor aplicabile minorului lipsit de capacitate de exercițiu și celui cu capacitate de exercițiu restrânsă, coroborată cu metoda logică de interpretare a normei juridice prin folosirea raționamentului *per a contrario*, a prevederilor art. 41 alin. (3) din Codul civil, se decelează că minorul sub 14 ani nu poate încheia singur acte de acceptare a moștenirii, fiind necesară autorizarea instanței de tutelă.

113. Astfel, categoriile actelor juridice care pot fi încheiate de minori sunt reglementate distinct, prin norme juridice clare și precise, prin raportare la existența și întinderea capacității de exercițiu a acestora, neexistând niciun dubiu cu privire la sfera de reglementare și de aplicare a prevederilor legale.

114. Prin modificările legislative intervenite ulterior a fost consacrată în mod expres, cu titlu de excepție, numai facultatea minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă de a încheia acte de exercitare a dreptului de opțiune succesorală, sub forma acceptării moștenirii. În privința minorului lipsit de capacitate de exercițiu operează pe deplin norma de trimitere la materia instanței de tutelă, respectiv la dispozițiile art. 144 alin. (2) din Codul civil, care normează că: „(2) Tutorele nu poate, fără avizul consiliului de familie și autorizarea instanței de tutelă, să facă acte de înstrăinare, împărțea, ipotecare ori de grevare cu alte sarcini reale a bunurilor minorului, să renunțe la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum și să încheie în mod valabil orice alte acte ce depășesc dreptul de administrare.”

115. Pentru toate argumentele expuse, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept decelează că, în interpretarea dispozițiilor art. 1.108 alin. (2), art. 43 alin. (3), art. 41 alin. (3) și art. 144 din Codul civil, acceptarea expresă a moștenirii de către un minor lipsit de capacitate de exercițiu reprezintă un act de dispoziție și necesită încuviințarea instanței de tutelă.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ în Dosarul nr. 5.367/291/2023, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea dispozițiilor art. 1.108 alin. (2), art. 43 alin. (3), art. 41 alin. (3) și art. 144 din Codul civil, acceptarea expresă a moștenirii de către un minor lipsit de capacitate de exercițiu reprezintă un act de dispoziție și necesită încuviințarea instanței de tutelă.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 21 octombrie 2024.

PREȘEDINTELE SECȚIEI I CIVILE
CARMEN ELENA POPOIAG

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

ACTE ALE AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

HOTĂRÂRE pentru aprobarea condițiilor de tipărire a buletinelor de vot care vor fi utilizate la referendumul local din data de 24 noiembrie 2024 din municipiul București

Având în vedere Hotărârea Consiliului General al Municipiului București nr. 322 din 21.10.2024 privind aprobarea organizării referendumului local privind unele probleme de interes ale municipiului București,

observând prevederile art. 2 alin. (3), art. 15¹ alin. (6) și ale art. 35 din Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare, modelul buletinului de vot pentru referendumul local prevăzut în anexa nr. 1B la aceeași lege, precum și dispozițiile art. 10 alin. (1) din Hotărârea Biroului Electoral Central pentru alegerea Președintelui României din anul 2024 nr. 6H din 11.11.2024,

văzând Decizia Biroului Electoral Central pentru alegerea Președintelui României din anul 2024 nr. 146D din 10.11.2024,

ținând cont de necesitatea asigurării secretului votului alegătorilor care își vor exprima dreptul de vot la referendumul local din data de 24 noiembrie 2024 din municipiul București,

luând în considerare prevederile art. 103 alin. (1) lit. i) și w) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora Autoritatea Electorală Permanentă asigură aplicarea unitară a dispozițiilor legale referitoare la organizarea referendurilor și veghează la respectarea legii privind organizarea și desfășurarea referendurilor locale,

având în vedere prevederile art. 62 prima teză din Legea nr. 3/2000, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora această lege se completează în mod corespunzător cu prevederile Legii nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare,

ținând cont de prevederile art. 61 alin. (1) din Legea nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora condițiile de tipărire a buletinelor de vot se stabilesc prin hotărâre a Autorității Electorale Permanente,

în temeiul art. 104 alin. (1) și (2) din Legea nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare,

Autoritatea Electorală Permanentă adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă condițiile de tipărire a buletinelor de vot care vor fi utilizate la referendumul local din data de 24 noiembrie 2024 din municipiul București, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. — Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Autorității Electorale Permanente,

Toni Greblă

Contrasemnează:

Vicepreședinte,

Cosmin-Gabriel Popp

Vicepreședinte,

Vajda Zsombor

Condițiile de tipărire a buletinelor de vot care vor fi utilizate la referendumul local din data de 24 noiembrie 2024 din municipiul București

1. Cele trei buletine de vot (câte unul pentru fiecare întrebare supusă referendumului) au 4 pagini fiecare, în format A5 (o foaie A4 pliată).

2. Pe prima pagină a fiecăruia dintre cele trei buletine de vot (prima copertă) se imprimă stema României într-un spațiu grafic de 1,8 x 2,5 cm, sub care se înscrie mențiunea „ROMÂNIA”.

3. Pe prima pagină a buletinului de vot nr. 1, sub mențiunea „ROMÂNIA” se înscriu următoarele: „BULETINUL DE VOT NR. 1 pentru Referendumul local din data de 24 noiembrie 2024 asupra emiterii autorizațiilor de construire în municipiul București”.

4. Pe prima pagină a buletinului de vot nr. 2, sub mențiunea „ROMÂNIA” se înscriu următoarele: „BULETINUL DE VOT NR. 2 pentru Referendumul local din data de 24 noiembrie 2024 asupra aprobării de către Consiliul General al Municipiului București a repartizării între Primăria Municipiului București și primăriile de sector a impozitelor pe venit și a taxelor și impozitelor locale colectate de la bucureșteni”.

5. Pe prima pagină a buletinului de vot nr. 3, sub mențiunea „ROMÂNIA” se înscriu următoarele: „BULETINUL DE VOT NR. 3 pentru Referendumul local din data de 24 noiembrie 2024 asupra finanțării și implementării unui program de educație pentru sănătate și prevenire a consumului de droguri în toate școlile din București”.

6. Mențiunile prevăzute pe prima pagină a fiecăruia dintre cele trei buletine de vot (prima copertă) se tipăresc cu litere corp 20, Times New Roman.

7. A doua pagină a fiecăruia dintre cele trei buletine de vot (prima pagină interioară) va rămâne goală.

8. Pe pagina a treia a buletinului de vot nr. 1 (a doua pagină interioară) se imprimă întrebarea „Sunteți de acord ca primarul general al municipiului București să emită autorizațiile de construire pe întreg teritoriul administrativ al orașului?”, precum și pătratele, cu latura de 4 cm, cuprinzând afirmația, respectiv negația.

9. Pe pagina a treia a buletinului de vot nr. 2 (a doua pagină interioară) se imprimă întrebarea „Sunteți de acord ca repartizarea între Primăria Municipiului București și primăriile de sector a impozitelor pe venit și a taxelor și impozitelor locale colectate de la bucureșteni să fie aprobată de către Consiliul General al Municipiului București?”, precum și pătratele, cu latura de 4 cm, cuprinzând afirmația, respectiv negația.

10. Pe pagina a treia a buletinului de vot nr. 3 (a doua pagină interioară) se imprimă întrebarea „Sunteți de acord ca Primăria Municipiului București să finanțeze și să implementeze un program de educație pentru sănătate și prevenire a consumului de droguri în toate școlile din București?”, precum și pătratele, cu latura de 4 cm, cuprinzând afirmația, respectiv negația.

11. Literele care compun întrebarea înscrisă pe pagina a treia a fiecăruia dintre cele trei buletine de vot (a doua pagină interioară) se tipăresc cu litere corp 24, Times New Roman.

12. Literele care cuprind afirmația și negația din pătratele înscrise pe pagina a treia a fiecăruia dintre cele trei buletine de vot (a doua pagină interioară) se tipăresc cu litere corp 48, Times New Roman, cu majuscule.

13. Ultima pagină a fiecăruia dintre cele trei buletine de vot (coperta finală) va rămâne goală, pentru aplicarea ștampilei de control a secției de votare.

14. La imprimarea buletinelor de vot se utilizează cerneală neagră.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

